

ΓΙΑΤΙ Η ΦΟΥΚΟΥΣΙΜΑ ΔΕΝ ΘΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΕΙ ΤΟ “ΝΕΟ ΤΣΕΡΝΟΜΠΙΛ” ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΠΥΡΗΝΙΚΩΝ

✘ Η πυρηνική καταστροφή που λαμβάνει χώρα στην Ιαπωνία μετά τον σεισμό των 9 ρίχτερ επανέφερε δυναμικά στο προσκήνιο τα ερωτήματα περί ασφάλειας της πυρηνικής τεχνολογίας. Οι εταιρίες που δραστηριοποιούνται στα πυρηνικά όμως, έχουν μια σειρά λόγων να αισιοδοξούν ότι δεν θα βρεθούν σε μια “ξηρασία” ανάλογης της μετά-Τσέρνομπιλ εποχής.

Μετά την πρωτοφανή καταστροφή στο Τσέρνομπιλ και την παγκόσμια κατακραυγή εναντίον των πυρηνικών, η αγορά τους πέρασε έναν πολυετή βαρύ “χειμώνα”. Τα προγράμματα αναστέλλονταν το ένα μετά το άλλο, ενώ σχέδια ύψους ενός τρισεκατομμυρίου δολαρίων μπήκαν στα συρτάρια και δεν ξαναβγήκαν μέχρι τη δεκαετία του 2000, όταν ενέσκηψε καίριο το ζήτημα των εκπομπών ρύπων. Οι εταιρίες πυρηνικής τεχνολογίας έστρεψαν αλλού τις επενδύσεις και τις ασχολίες τους, ενώ η παγκόσμια παραγωγή ενέργειας από πυρηνικούς αντιδραστήρες, έπεσε στο 5% της συνολικής παγκόσμιας παραγωγής ενέργειας.

Η καταστροφή στη Φουκουσίμα, δείχνει ξεκάθαρα ότι η πυρηνική ενέργεια με την υπάρχουσα τεχνολογία, αποτελεί ένα εξαιρετικά επικίνδυνο παιχνίδι με απρόβλεπτες για την ανθρωπότητα συνέπειες.

Πάμπολλα ΜΜΕ που τόσα χρόνια προωθούσαν ή απλώς αδιαφορούσαν για την εξάπλωση των πυρηνικών εργοστασίων, βρίσκονται τώρα στην πρώτη γραμμή της παγκόσμιας αντίδρασης για την ανασφάλεια των πυρηνικών εργοστασίων. Ξαφνικά, η αντιπυρηνική «μόδα» της δεκαετίας του '80 ως αποτέλεσμα της καταστροφής του Τσέρνομπιλ, επανήλθε δυναμικά σε μία στιγμή που οι πωλητές

πυρηνικής τεχνολογίας έκαναν παγκοσμίως “χρυσές δουλειές”.

Η Φουκουσίμα όμως δεν θα αποτελέσει το νέο Τσέρνομπιλ της αγοράς πυρηνικών και δεν θα αλλάξει σε μεγάλο βαθμό τον παγκόσμιο ενεργειακό χάρτη.

Η κατάσταση δεν είναι ίδια με αυτή στα τέλη της δεκαετίας του '80. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τότε, δεν υφίστατο **το ζωτικό σήμερα για όλο τον πλανήτη ζήτημα της μείωσης των εκπομπών ρύπων, το οποίο αποτελεί τον καλύτερο σύμμαχο των υπέρμαχων της πυρηνικής ενέργειας.** Σε αυτό το πλεονέκτημα βέβαια, των μειωμένων εκπομπών ρύπων των πυρηνικών εργοστασίων, στηρίχτηκε η εκτόξευση της αγοράς πυρηνικής ενέργειας την τελευταία δεκαετία, υποσκελίζοντας τις όποιες επιφυλάξεις για την ασφάλεια των πυρηνικών εγκαταστάσεων και τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων.

Επιπλέον, είναι πρακτικώς **αδύνατη μια πιθανή κάλυψη του ενεργειακού κενού με Α.Π.Ε. χωρίς τη χρήση ορυκτών καυσίμων,** η οποία θα συνεπάγεται αύξηση των εκπομπών ρύπων και τεράστιες επιπτώσεις σε οικονομικό-γεωστρατηγικό επίπεδο, για τις οποίες ελάχιστοι θα ήθελαν να «ρискάρουν».

Μπορεί η καταστροφή στη Φουκουσίμα να δικαιώνει όλους όσους αντιτάσσονται στην πυρηνική ενέργεια, δημιουργεί όμως ταυτόχρονα **νέα ερωτηματικά** για τη μελλοντική ενεργειακή κατάσταση. Καθώς, κάθε ημέρα στην Ιαπωνία έφερνε όλο και πιο κοντά τον όλεθρο, μία σειρά χωρών ανακοίνωναν ότι θα διέκοπταν τα πυρηνικά τους προγράμματα.

Αν αποδειχτεί ότι οι ανακοινώσεις αυτές δεν είναι πυροτεχνήματα ανύσχεσης της κοινής γνώμης ενάντια στην πυρηνική ανασφάλεια, και όντως οι κυβερνήσεις των κρατών προχωρήσουν σε διακοπή των πυρηνικών τους προγραμμάτων, **γεννάται ένα νέο ερώτημα που ήδη προκαλεί αδιέξοδο: πως θα καλυφθεί το ενεργειακό κενό που θα δημιουργηθεί;**

Δυστυχώς, με βάση τις τεράστιες ενεργειακές ανάγκες που υπάρχουν **η αντικατάσταση αυτή αν γίνει, θα γίνει με**

παραδοσιακές μορφές ενέργειας, τη χρήση ορυκτών καυσίμων. Κάτι τέτοιο όμως θα συνεπάγεται δραματικές επιπτώσεις στην οικονομία τους αλλά και μεγάλη αύξηση της εξάρτησής τους από το εξωτερικό.

Αν **μία οικονομία σαν την Ιαπωνία** -η οποία εξαρτάται σε βαθμό σχεδόν 100% από εισαγωγή ενέργειας εκτός των πυρηνικών- **διέκοπτε το πυρηνικό της πρόγραμμα** θα ήταν αδύνατο, ακόμα και αν ήθελε, να καλύψει άμεσα την ενεργειακή ζήτηση που θα δημιουργούταν από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Άρα, **δεδομένα θα στρέφονταν στα ορυκτά καύσιμα**, μια επιλογή με **πολλαπλές συνέπειες:**

–σε **περιβαλλοντικό επίπεδο**, θα σήμαινε κατακόρυφη άνοδο των εκπομπών ρύπων,

–σε **οικονομικό επίπεδο**, την αιμορραγία της οικονομίας προκειμένου να καλυφθούν οι εισαγωγές που θα καλύπτουν τεράστιες ενεργειακές ανάγκες,

–σε **γεωστρατηγικό επίπεδο**, την αύξηση της εξάρτησης της Ιαπωνίας από τα κέντρα εισαγωγής ενέργειας.

Το ίδιο ισχύει σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό για τις υπόλοιπες χώρες που ανακοίνωσαν ήδη τη διακοπή των πυρηνικών τους προγραμμάτων, όπως για παράδειγμα η Γερμανία[1].

Η αδυναμία κάλυψης των ενεργειακών αναγκών τέτοιων οικονομιών-γιγάντων από τις Α.Π.Ε. εξολοκλήρου είναι και θα είναι πρακτικά αδύνατη.

Η αδυναμία κάλυψης σημαντικού μέρους όμως αυτού του κενού με Α.Π.Ε. αποτελεί συνέπεια πολιτικών επιλογών, χρόνιων καθυστερήσεων και επιτηδευμένων παραλείψεων: οι μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου δεν επικέντρωσαν στην –όσο το δυνατόν μεγαλύτερη- κάλυψη των ενεργειακών τους αναγκών στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, αλλά προτίμησαν να συμπορευτούν με τα πανίσχυρα πυρηνικά λόμπι, που έχοντας τη στήριξη αρκετών ηγεσιών επανήλθαν δυναμικά τα τελευταία χρόνια στο προσκήνιο, για να μας φέρνουν αντιμέτωπους με **νέα ενδεχόμενα τύπου**

Τσέρνομπιλ ανά πάσα στιγμή, όπως η Φουκουσίμα.

Τώρα, οι ηγεσίες θα προτιμήσουν να έχουν ένα εν δυνάμει Τσέρνομπιλ ή μία εν δυνάμει Φουκουσίμα δίπλα τους από το να “ριψοκινδυνεύσουν” σοβαρές συνέπειες για τις οικονομίες τους, αλλά και τον ρόλο τους στην παγκόσμια γεωπολιτική σκακιέρα.

Επιπλέον, **η χρησιμοποίηση της πυρηνικής ενέργειας** ως τεχνολογίας μειωμένων εκπομπών ρύπων, **επιτρέπει τα τελευταία χρόνια στις ηγεσίες να χρησιμοποιούν τους αριθμούς των εκπομπών ρύπων προκειμένου να καλύψουν την αδιαφορία τους για μία υπεύθυνη περιβαλλοντική πολιτική**. Μια στροφή στα ορυκτά καύσιμα θα σημάνει δραματική άνοδο των εκπομπών ρύπων.

Έτσι, παρά τη μεγάλη καταστροφή στην Ιαπωνία, το πυρηνικό λόμπι, το οποίο προσπαθεί να παρουσιάσει τις χρόνιες ελλείψεις ασφάλειας και συντήρησης στη μονάδα της Φουκουσίμα ως ένα σχεδόν μεμονωμένο περιστατικό [2] θα έχει αρκετές ευκαιρίες να διατηρηθεί για τα καλά στο ενεργειακό προσκήνιο.

[1] Η καγκελάριος Μέρκελ ανακοίνωσε την αναστολή του τεράστιου πυρηνικού προγράμματος της χώρας, Την κατηγόρησαν όμως ότι αυτή η απόφασή της δεν αποτελεί συνέπεια μιας υπεύθυνης στάσης, αλλά της προσπάθειάς της να συμπορευτεί με την κοινή γνώμη αμέσως μετά την Φουκουσίμα και προ των τοπικών εκλογών σε γερμανικά κρατίδια. Αν η Γερμανία αναστείλει τελικά το πυρηνικό της πρόγραμμα, δεδομένο για το οποίο υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες, θεωρείται βέβαιο ότι για να καλύψει την ενεργειακή της ζήτηση θα στραφεί και πάλι προς τις παραδοσιακές μορφές ενέργειας.

[2] Ιωάννα Μουτσοπούλου, “Η πυρηνική ενέργεια, τα λόμπυ, οι γείτονες και η Τουρκία“, 17 Μαρτίου 2011

Φωτό:wikimedia

Άρης Καπαράκης
Συνεργάτης της ΜΚΟ Σόλων
aris@solon.org.gr

1 Απριλίου 2011